

Z A K O N

O DOPUNAMA ZAKONA O NAUCI I ISTRAŽIVANJIMA

Član 1.

U Zakonu o nauci i istraživanjima („Službeni glasnik RS”, broj 49/19) u članu 9. posle tačke 15) dodaje se tačka 15a) koja glasi:

„15a) da se, u saradnji sa nadležnim ministarstvom, aktivno uključuje u osnivanje Evropskih konzorcijuma za istraživačku infrastrukturu (ERIK konzorcijuma), kao i da, u skladu sa mogućnostima i kapacitetima, pristupa ERIK konzorcijumima koje osnivaju strani partneri;”.

Član 2.

U članu 30. stav 1. posle tačke 10) dodaje se tačka 10a) koja glasi:

„10a) zaključuje, uz saglasnost Vlade, ugovore o osnivanju evropskih konzorcijuma za istraživačku infrastrukturu (ERIK konzorcijuma) u Republici Srbiji i odlučuje o članstvu domaćih naučnoistraživačkih organizacija u ERIK konzorcijumima koje su osnovali strani partneri, na način i pod uslovima koji su propisani Uredbom Saveta (EZ) br. 723/2009 od 25. juna 2009. godine o pravnom okviru Zajednice za Evropski konzorcijum za istraživačku infrastrukturu (ERIC) (SL L 206, 8. avgust 2009, str. 1), izmenjene Uredbom Saveta (EU) br. 1261/2013 od 2. decembra 2013. godine (SL L 326, 6. decembar 2013, str. 1);”.

Član 3.

Ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije.”

OBRAZLOŽENJE

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje Zakona o dopunama Zakona o nauci i istraživanjima sadržan je u članu 97. tačka 12. Ustava Republike Srbije prema kome Republika Srbija uređuje i obezbeđuje između ostalog naučno-tehnološki razvoj.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Donošenje Zakona o dopunama Zakona o nauci i istraživanjima uslovljeno je potrebom usaglašavanja nacionalnog zakonodavstva Republike Srbije sa pravom Evropske unije, naročito sa Uredbom Saveta (EZ) br. 723/2009 od 25. juna 2009. godine, kojom je uspostavljen pravni okvir za Evropski konzorcijum za istraživačku infrastrukturu (ERIC).

Iako je Republika Srbija Sporazumom o učešću u programu Horizont Evropa stekla mogućnost da učestvuje u ERIC konzorcijumima, u važećem zakonodavstvu ne postoji posebna odredba kojom bi se uredilo pitanje priznavanja statusa, pravne ličnosti i kapaciteta ERIC-a u pravnom poretku Republike Srbije, niti su obezbeđeni uslovi za primenu evropskih propisa koji se odnose na poreske i carinske olakšice i javne nabavke.

Na osnovu zaključaka TAIEX ekspertske misije Evropske komisije sprovedene u oktobru 2024. godine, prepoznato je da je neophodno dopuniti važeći Zakon o nauci i istraživanjima radi potpune harmonizacije sa propisima Evropske unije. Preporuke eksperata ukazuju da je ovaj pristup najefikasniji u pogledu pravne sigurnosti, brzine sprovođenja i očuvanja sistemske koherentnosti u oblasti naučnoistraživačke delatnosti.

Istovremeno, Republika Srbija je u okviru Reformske agende za period do kraja 2026. godine, u oblasti politike Razvoj privatnog sektora i poslovnog okruženja, preuzela konkretne obaveze u okviru Reforme 1.2.2 — Dalji razvoj naučnog i inovacionog ekosistema za ekonomiju zasnovanu na znanju. Jedan od ključnih koraka u realizaciji ove reforme jeste postizanje potpune usklađenosti sa Uredbom o Evropskom konzorcijumu za istraživačke infrastrukture (ERIC) do decembra 2025. godine, što predstavlja uslov za ostvarivanje finansijske podrške Evropske unije.

Ovim zakonom se obezbeđuje puna harmonizacija sa pravom Evropske unije i ujedno se ispunjava jedan od ključnih strateških ciljeva reformske politike države u oblasti nauke, tehnološkog razvoja i inovacija.

Navedeni razlozi predstavljaju osnov za dopunu Zakona o nauci i istraživanjima po hitnom postupku.

III. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA

I POJEDINAČNIH REŠENJA

Odredbom člana 1. Predloga zakona o dopunama Zakona o nauci i istraživanjima predviđeno je da u članu 9. posle tačke 15) dodaje se tačka 15a) koja glasi:

„15a) da se, u saradnji sa nadležnim ministarstvom, aktivno uključuje u osnivanje Evropskih konzorcijuma za istraživačku infrastrukturu (ERIK konzorcijuma), kao i da, u skladu sa mogućnostima i kapacitetima, pristupa ERIK

konzorcijumima koje osnivaju strani partneri;”.

Odredbom člana 2. propisano je da se u članu 30. stav 1. posle tačke 10) dodaje tačka 10a) koja glasi:

„10a) zaključuje, uz saglasnost Vlade, ugovore o osnivanju evropskih konzorcijuma za istraživačku infrastrukturu (ERIK konzorcijuma) u Republici Srbiji i odlučuje o članstvu domaćih naučnoistraživačkih organizacija u ERIK konzorcijumima koje su osnovali strani partneri, na način i pod uslovima koji su propisani Uredbom Saveta (EZ) br. 723/2009 od 25. juna 2009. godine o pravnom okviru Zajednice za Evropski konzorcijum za istraživačku infrastrukturu (ERIC) (SL L 206, 8. avgust 2009, str. 1), izmenjene Uredbom Saveta (EU) br. 1261/2013 od 2. decembra 2013. godine (SL L 326, 6. decembar 2013, str. 1)”.

Odredbom člana 3. propisano je da ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

IV. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE PREDLAŽE DA OVAJ ZAKON STUPI NA SNAGU NAREDNOG DANA OD DANA OBJAVLJIVANJA U „SLUŽBENOM GLASNIKU REPUBLIKE SRBIJE”

Predlaže se da ovaj zakon stupi na snagu narednog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”, budući da za to postoje naročito opravdani razlozi koji se ogledaju u činjenici da je Republika Srbija u okviru Reformske agende za period do kraja 2026. godine, u oblasti politike Razvoj privatnog sektora i poslovnog okruženja, preuzela konkretne obaveze u okviru Reforme 1.2.2 — Dalji razvoj naučnog i inovacionog ekosistema za ekonomiju zasnovanu na znanju. Jedan od ključnih koraka u realizaciji ove reforme jeste postizanje potpune usklađenosti sa Uredbom o Evropskom konzorcijumu za istraživačke infrastrukture (ERIC) do decembra 2025. godine, što predstavlja uslov za ostvarivanje finansijske podrške Evropske unije.

V. PROCENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA POTREBNIH ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbediti dodatna finansijska sredstva u budžetu Republike Srbije.

VI. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Razlozi za donošenje Zakona o dopunama Zakona o nauci i istraživanjima po hitnom postupku jesu neophodnost blagovremenog ispunjavanja obaveza koje je Republika Srbija preuzela u okviru Reformske agende za period do kraja 2026. godine, u oblasti politike Razvoj privatnog sektora i poslovnog okruženja, a u skladu sa Reformom 1.2.2 — Dalji razvoj naučnog i inovacionog ekosistema za ekonomiju zasnovanu na znanju.

Jedan od ključnih koraka u realizaciji navedene reforme jeste postizanje potpune usklađenosti sa Uredbom o Evropskom konzorcijumu za istraživačke infrastrukture (ERIC) do decembra 2025. godine, što predstavlja uslov za

ostvarivanje finansijske podrške Evropske unije u ovoj oblasti.

Donošenjem ovog zakona po hitnom postupku obezbeđuju se neophodne pravne i institucionalne pretpostavke za blagovremeno ispunjavanje preuzetih međunarodnih obaveza i omogućava se harmonizacija nacionalnog zakonodavstva sa pravom Evropske unije, čime se unapređuje nacionalni naučnoistraživački i inovacioni sistem i doprinosi razvoju ekonomije zasnovane na znanju.

IZJAVA O USKLAĐENOSTI PROPISA SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE

1. Ovlašćeni predlagač propisa: Vlada

Obrađivač: Ministarstvo nauke, tehnološkog razvoja i inovacija

2. Naziv propisa:

Predlog zakona o dopunama Zakona o nauci i istraživanjima

Draft Law on Amendments to the Law on Science and Research

3. Usklađenost propisa s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije sa druge strane („Službeni glasnik PC”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Sporazum):

- a) Odredba Sporazuma koja se odnosi na normativnu sadržinu propisa - Nema
- b) Prelazni rok za usklađivanje zakonodavstva prema odredbama Sporazuma - Nema
- v) Ocena ispunjenosti obaveze koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma - Nema
- g) Razlozi za delimično ispunjavanje, odnosno neispunjavanje obaveza koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma - Nema
- d) Veza sa Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije - Nema

4. Usklađenost propisa sa propisima Evropske unije:

- a) Navođenje odredbi primarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima - Nema
- b) Navođenje sekundarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima - Uredba Saveta (EZ) br. 723/2009 od 25. juna 2009. godine. Potpuno usklađen.
- v) Navođenje ostalih izvora prava Evropske unije i usklađenost sa njima - Nema
- g) Razlozi za delimičnu usklađenost, odnosno neusklađenost - Nema
- d) Rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti propisa sa propisima Evropske unije - Decembar 2025. godine.

5. Ukoliko ne postoje odgovarajuće nadležnosti Evropske unije u materiji koju reguliše propis, i/ili ne postoje odgovarajući sekundarni izvori prava Evropske unije sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost, potrebno je obrazložiti tu činjenicu. U ovom slučaju, nije potrebno popunjavati Tabelu usklađenosti propisa. Tabelu usklađenosti nije potrebno popunjavati i ukoliko se domaćim propisom ne vrši prenos odredbi sekundarnog izvora prava Evropske unije već se isključivo vrši primena ili sprovođenje nekog zahteva koji proizilazi iz odredbe sekundarnog izvora prava (npr. Predlogom odluke o izradi strateške procene uticaja biće sprovedena obaveza iz člana 4. Direktive 2001/42/EZ, ali se ne vrši i prenos te odredbe direktive).

6. Da li su prethodno navedeni izvori prava Evropske unije prevedeni na srpski jezik? Da.

7. Da li je propis preveden na neki službeni jezik Evropske unije? He.
8. Saradnja sa Evropskom unijom i učešće konsultanata u izradi propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti. Održana je TAIEX radionica u oktobru 2024. godine.